

چگونه ژورنال کلاب برگزار کنیم؟

(قسمت اول)

تهیه کنندگان: مهری یآوری، فاطمه رجب دیزاوندی،

دکتر حسین کریمی مونقی

تعریف

گرایشات جدید در آموزش پزشکی برگرفته از این حقیقت است که هدف آموزش، آسان کردن یادگیری است.

ژورنال کلاب یک برنامه آموزشی جهت فهم و درک اصول کلی عملکرد بر پایه شواهد و افزایش مهارت های ارزیابی انتقادی است.

چارچوب ژورنال کلاب، یادگیری بر پایه ی حل مشکل است که در آن تعاملی ساختاریافته با شنوندگان برقرار می شود. محتوای این ارائه بررسی انتقادی یک تحقیق است که با بحث گروهی دنبال می شود و ارزیابی از لحاظ یافته های ارائه دهنده و چگونگی قرار گیری آن در عملکرد ادامه می یابد.

هدف یک ژورنال کلاب باید پرورش یادگیری عمقی و طولانی مدت باشد، طوری که شواهد بتواند به خوبی به همراه تجربه و ترجیحات مشتری (بیمار، دانشجو و ...) به کار گرفته شود.

تاریخچه

بیش از ۱۰۰ سال است که از ژورنال کلاب به عنوان یک روش در آموزش پزشکی استفاده می شود. اولین بنیانگذار ژورنال کلاب سر جیمز پاژت^۱ جراح انگلیسی است که در سال های ۵۴- ۱۸۳۵ در اتاق کوچکی در طبقه بالای نانوایی در نزدیکی بیمارستان بارتولومو^۲ در لندن با گروه کوچکی مطالعه دسته جمعی ژورنالها را شروع کرد. این روش به صورت کلاسیک اولین بار توسط سر ویلیام اسلر^۳، در سال ۱۸۷۵ در دانشگاه مک گیل^۴ در مونترال کانادا^۵ و سپس در دانشگاه جان هاپکینز^۶ جهت آموزش دستیاران پزشکی به

1-James Paget

2- Bartholomew

3 -Sir Williams Sler

4 -McGill

5 -Montreal Canada

6 -John Hopkins

نحو فعال استفاده و از آن پس به عنوان چارچوبی برای مطالعه آخرین تحقیقات پزشکی و بحث در مورد آن به کار گرفته شد. در گذشته هدف از برگزاری ژورنال کلاب به روز کردن معلومات و اطلاعات شرکت کنندگان بود ولی در حال حاضر به عنوان روشی برای آموزش تفکر انتقادی، تشویق به انجام اقدامات بالینی بر مبنای روش Evidence Based Medicine، تشویق به انجام آموزش مبتنی بر شواهد، طراحی تحقیق، آمار زیستی و اپیدمیولوژی بکار می رود.

فواید ژورنال کلاب

- قادر کردن اعضا به کسب جدیدترین دستاوردهای پزشکی
- محل تبادل نظر برای آموزش، روش شناسی تحقیق، اپیدمیولوژی بالینی و به دست آوردن مهارت های ارزیابی نقادانه
- پرورش جنبه های اجتماعی افراد
- ارائه برنامه ای مبتنی بر شواهد جهت حل مشکلات
- تبادل بینش ها بر اساس مشکلات بالینی و آموزشی
- ابزاری جهت آگاهی از راهنمای توسعه و پیشرفت
- تداوم آموزش پس از پایان تحصیلات آکادمیک
- افزایش توان مکالمه و ارائه مقالات به زبان انگلیسی

انواع ژورنال کلاب

۱- سنتی

در این روش ارائه دهندگان، مقالات را انتخاب و شرکت کنندگان ارائه آن را مورد نقد قرار می دهند. این پروسه، اغلب به صورت انتخاب

تصادفی مقالات و ارزیابی آن ها بدون استفاده از فرم راهنما برای اعتبار و کاربرد بالینی و یا آموزشی آنها است.

در این ژورنال کلاب ها، عملکرد بر پایه ی شواهد و پذیرش بالینی، فاکتورهای برانگیزنده حقیقی نیستند. به دلیل اینکه بیشتر ارائه دهندگان در تحقیق آموزش ندیده اند به درستی مقاله را ارزیابی نمی کنند. در واقع بدون ارزیابی نقادانه، یک ژورنال کلاب منحصرًا تمرینی برای ارائه، اما بدون یادگیری خواهد بود.

۲- مسئله محور و مبتنی بر شواهد

گام اول، ارائه دهنده یک مشکل یا مسئله (بالینی یا آموزشی) را مشخص می کند که در مورد نحوه مدیریت آن تردید وجود دارد. این مسئله به صورت سؤالات متمرکز و پاسخ دار با تعیین جمعیت، مداخله، مقایسه احتمالی و نتیجه مورد بحث قرار می گیرد.

- موفقیت ژورنال کلاب منوط به تداوم جلسات به طور منظم حداقل ۲ سال است. بهتر است که ۵۰ درصد افراد شرکت کننده متخصص موضوع باشند.

عوامل زیر تاثیر به سزایی در موفقیت ژورنال کلاب دارد:

- ❖ حضور اجباری اعضا
- ❖ وسایل پذیرایی مناسب
- ❖ انتخاب مقالات اصیل تحقیقاتی
- ❖ آموزش مهارت های ارزیابی نقادانه مقالات
- ❖ آموزش اصول آمار و اصول اپیدمیولوژی بالینی
- ❖ اداره مناسب جلسات توسط مدیر جلسه
- ❖ انتخاب موضوعات جذاب و جالب
- ❖ ارائه بحث روی موضوعات پیچیده
- ❖ تعداد کم مقالات مطرح شده در جلسه
- ❖ زمان و مکان مناسب

ارزش واقعی ژورنال کلاب در انتخاب مقاله مناسب می باشد. انواع طراحی مطالعه به ترتیب قدرت علمی عبارتند از:

- ✓ Randomized Control Trials
- ✓ Cohort Studies
- ✓ Cross- Sectional Surveys
- ✓ Case- Series Reports

طراحی جلسات بر اساس هدف جلسه (آشنایی با مطالب و عناوین جدید) و مهارت ارزیابی مقاله (شامل تقویت مهارت های ارزیابی مقالات و فهم طراحی مطالعه، تشخیص و رفع انواع خطا (Bias) و ارتقا مفاهیم آمار و اپیدمیولوژی) صورت می گیرد.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

- (۱) محرری، ش. اصل سلیمانی، ح. چگونه ژورنال کلاب را اداره کنیم. مجله پزشکی ارومیه، سال نوزدهم، شماره سوم، ص ۲۶۴-۲۵۷، پاییز ۱۳۸۷.
  - (۲) نادری، ن. چگونه ژورنال کلاب برگزار کنیم. دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان. شماره ۲، سال اول، پاییز ۱۳۸۶.
- آشنایی با منابع جهت مطالعه بیشتر از طریق سایت دفتر توسعه آموزش دانشکده پرستاری و مامایی به آدرس زیر امکان پذیر است:

Web: http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main

mail: nms.edo@mums.ac.ir

گام دوم، جستجوی متون برای مشخص کردن مقالات مرتبط است که پروسه ای ساختار یافته و با استفاده از کلمات کلیدی و فیلترهای جستجوگر است.

گام سوم، یک ارزیابی نقادانه از مقاله های انتخابی را شامل می شود که باید توسط افراد دارای تجربه در زمینه ارزیابی نقادانه مورد بازبینی قرار گیرد.

گام چهارم، ارائه و بحث در مورد یافته هاست.

۳- آموزش روش شناسی

در این نوع ژورنال کلاب، یک تحقیق اساسی انتخاب می شود و به همه حضار مقالات انتخابی و یک سری سوالات محرک داده می شود که سوالات، کیفیت تحقیق، تناسب اطلاعات، روش و اعتبار نتایج را می سنجد. به جای تمرکز روی جنبه های بالینی و یا آموزشی تحقیق، بحث و گفتگو روی سوالات محرک مشخص کننده مسئله متمرکز می شود.

این نوع کلاب، نیازمند درگیری اساتید قوی دانشگاه و تسهیلات دقیق برای دستیابی به هدف است.

۴- ترکیب مشکل با آموزش روش شناسی

زمان ارائه برای حضار به صورت مختصر در روی روش تحقیق تمرکز می یابد که به بالا بردن دانش همه شرکت کنندگان در رابطه با روش شناسی و تحقیقات مبتنی بر شواهد کمک می کند.

اصول ساماندهی ژورنال کلاب

- برای مدیریت جلسه معمولاً انتخاب فردی آشنا به اهداف ژورنال کلاب، صاحب نظر در مورد زمینه مورد بحث، علاقمند به آموزش، آشنا به جستجو منابع و آمار پزشکی در ارتقا کیفیت ژورنال کلاب ها موثر می باشد. مدیر جلسه معمولاً مسئولیت تنظیم زمان جلسه و تهیه و تکثیر مطالب مورد نیاز را به عهده دارد. معمولاً مدیر ثابت موفقیت بیشتری نسبت به لیدر چرخشی دارد.
- در مورد اعضای ژورنال کلاب تعداد ایده آلی وجود ندارد. جمع حداکثر ۱۲ نفره محیط بهتری برای مشارکت فراهم می کند.
- از نظر زمان برگزاری بهتر است ژورنال کلاب ها به طور منظم و در زمان های مشخص برگزار شود. غالباً جلسات ماهانه یا نزدیکتر تشکیل می شود و طول معمول هر جلسه یک ساعت می باشد. زمانی که امکان حضور افراد در جلسات بیشتر باشد زمان مناسبتری است.

